Afdeling: Ruimtelijke Ontwikkeling
Mail behandelaar: **S. Hoekstra**
Telefoonnummer: **(0342) 495 341**

Raadsvoorstel nr.1891
Barneveld: 5 januari 2022
Portefeuillehouder: A.H. van de Burgwal en B. Wijnne

Onderwerp: **Kaderbrief Omgevingsdienst de Vallei 2023**

Voorstel om geen wensen of bedenkingen in te dienen op de Kaderbrief OddV 2023.

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:
1. Geen wensen of bedenkingen bij het Algemeen Bestuur van de OddV kenbaar te maken ten aanzien van de Kaderbrief OddV 2023.

1. Inleiding
Op 2 oktober 2012 heeft u het college van burgemeester en wethouders toestemming gegeven om samen met Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst de Vallei (OddV) aan te gaan. De OddV voert de Wabo-taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) voor de deelnemende gemeenten uit, alsmede een aantal aanvullende taken op het gebied van de fysieke leefomgeving.

Het Algemeen Bestuur van de OddV (AB) heeft op 15 december 2021 de kaderbrief 2023 vastgesteld. In de kaderbrief wordt informatie verstrekt voor het begrotingsjaar 2023, met name de beleidsmatige en financiële kaders. De ontwerpbegroting van de OddV voor 2023 zal medio april aan Provinciale Staten en de gemeenteraden worden aangeboden, waarbij zij in de gelegenheid worden gesteld om – indien gewenst - hun zienswijze hieromtrent kenbaar te maken. De vaststelling van de begroting door het AB vindt plaats voor 1 augustus 2022.

2. Door de raad gestelde kaders
Op grond van de Gemeenschappelijke Regeling OddV wordt de begroting van de OddV voor een zienswijze aan de gemeenteraad voorgelegd. De kaderbrief wordt voorafgaand daaraan voor wensen en bedenkingen aan de raad voorgelegd.

3. Effect/Meetbare doelstellingen
De kaderbrief geeft op basis van beleidsmatige ontwikkelingen inzicht in de financiële effecten op de begroting van de OddV voor 2023.

4. Argumenten

Commissie Van Aartsen
In de kaderbrief worden een aantal ontwikkelingen gesignaleerd, waaronder het verschijnen van het rapport van de commissie Van Aartsen ‘Om de leefomgeving – omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur’, dat zij in opdracht van de staatsecretaris van I&W heeft opgesteld. Naar het oordeel van de commissie Van Aartsen functioneert het VTH-stelsel niet goed en voldoet het niet aan de oorspronkelijke bedoeling. Daarbij richt de commissie zich op de omgevingsdiensten, die naar de mening van de commissie hun rol niet kunnen invullen zoals de bedoeling is; het stelsel wordt nog steeds gekenmerkt door fragmentatie en vrijblijvendheid. Wij hebben u dit rapport reeds eerder doen toekomen (oktober 2021, B-3.23).

In het najaar is een kwantitatief vervolgonderzoek ‘Omgevingsdiensten in beeld’ verschenen en medio december 2021 heeft de staatsecretaris van I&W een hoofdlijnennotitie naar de Tweede Kamer gestuurd, waarin hij aankondigde de aanbevelingen van de commissie over te nemen en de gezamenlijke opgave met

de VNG, het IPO en Omgevingsdienst NL uit te werken. Hoe deze uitwerking er uit gaat zien is op dit moment van schrijven nog niet duidelijk. In de kaderbrief wordt aangegeven dat dit betekent dat de OddV zich verder moet professionaliseren en zich als organisatie moet doorontwikkelen. De omgevingsdiensten in het Gelders Stelsel zijn van mening dat het stelsel in zijn samenwerkingsverband een hedendaags antwoord biedt op de inhoudelijke aanbevelingen van de commissie Van Aartsen en de veranderingen in het wettelijk kader.

Ontwikkelcapaciteit
De OddV voert de VTH-taken voor de gemeente uit. Naast de toenemende vraag naar vergunningverlening, toezicht en handhaving als gevolg van autonome groei en de regionale woningbouwopgave, de toegenomen aandacht voor milieuhandhaving als gevolg van de commissie Van Aartsen, wordt een toenemende kritische houding van burgers, bedrijven en stakeholders geconstateerd. De regeldruk neemt daarnaast (nog) niet af en ervaart de OddV dat de maatschappelijke weerstand tegen het traditionele toezicht toeneemt.
Om de toekomstige opgaven aan te kunnen zal de OddV moeten doorontwikkelen, onder andere door verbreding van het toezichtstrumentarium en de ontwikkeling van een aanpak om het naleefgedrag van burgers en bedrijven te verbeteren.
De OddV heeft in haar begroting echter geen budget beschikbaar voor een dergelijke organisatieontwikkeling. Mede op basis van het rapport ‘Adequaat uitvoeringsniveau OddV’ van Seinstra & Partners (september 2021) wordt daarom een jaarlijks ontwikkelbudget van € 200.000 voorgesteld voor de jaren 2023, 2024 en 2025. De bijdrage van Barneveld hieraan bedraagt € 59.000 per jaar. Het benodigde budget voor 2022 wordt gedekt uit de reserve van de OddV.

Omgevingswet en Wkb
De Omgevingswet zal, zoals het er nu naar uitziet, op 1 juli 2022 in werking treden. Deze wet betekent veruit de meest ingrijpende stelselwijzing in het fysieke domein. Behalve een vergaande integratie van wet- en regelgeving in één systeem, houdt de stelselwijziging ook een decentralisatie in. Gemeenten krijgen meer ruimte om zelf hun beleid te bepalen en maatwerk te leveren. Daarnaast beoogt de Omgevingswet een andere manier van werken. Tegelijk met de Omgevingswet zal ook de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) en een aantal aanvullingswetten in werking treden.

Met de uitvoering van de regionale VTH-agenda heeft de OddV in samenwerking met de partnergemeenten flinke stappen gezet in de voorbereiding op de Omgevingswet. Hoewel met die voorbereiding waardevolle inzichten worden opgedaan, zijn de financiële gevolgen van het nieuwe wettelijk kader ten aanzien van de werkzaamheden van OddV en uitgaven aan de OddV nog niet inzichtelijk. Vandaar dat in de kaderbrief geadviseerd wordt om vooralsnog de in de meerjarenbegroting geraamde budgetten vast te houden, totdat deze financiële effecten wel inzichtelijk zijn.

5. Proces
De inbreng van Provinciale Staten en de gemeenteraden ten aanzien van de Kaderbrief 2023 wordt betrokken bij het opstellen van de begroting van de OddV voor 2023. Deze wordt in concept uiterlijk 15 april 2022 door het Dagelijks Bestuur van de OddV aangeboden. Op deze ontwerpbegroting kunnen Provinciale Staten en de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten desgewenst hun zienswijzen kenbaar maken.

6. Financiële gevolgen
In de kaderbrief wordt de bijdrage van Barneveld voor 2023 begroot op € 4.196.000. Deze bijdrage bestaat uit de jaarschijf 2023 van de Meerjarenbegroting 2022-2025 (€ 4.015.000) vermeerderd met de loon- en prijscompensatie (€ 122.000) en het budget voor de ontwikkelcapaciteit (€ 59.000). Ten opzichte van de gemeentelijke begroting voor 2023 (€ 4.088.000) laat de kaderbrief daarmee een verschil zien van € 108.000.

Begroting Barneveld 2023	€ 4.088.000
Kaderbrief OddV 2023	€ 4.196.000
Verschil	**€ 108.000**

Ten aanzien van de loon- en prijscompensatie is in Gelders verband afgesproken dat de raming voor de lonen en prijzen voor 2023 gebaseerd wordt op de laatste prognose van de septembercirculaire gemeentefonds september 2021. Hiermee is de omgevingsdienst verzekerd van een goede loon- en prijsindexatie. Dit betekent voor 2023 een loonindexatie van 3,3 % en een prijsindexatie van 1,9 %. De uiteenzetting voor het budget voor de ontwikkelcapaciteit is in het voorgaande reeds uiteengezet onder 4.

Verder kan worden ingestemd met de begrotingsuitgangspunten, zoals die zijn weergegeven in de kaderbrief.

Tenslotte impliceert de kaderbrief 2023 niet dat wij de verhoging die in de kaderbrief wordt aangegeven als structureel beschouwen.

7. Risico's

De financiële gevolgen van de invoering van de Omgevingswet en de Wkb zijn nog niet inzichtelijk. Dit betekent dat de geraamde budgetten voor de OddV in 2023 derhalve ontoereikend kunnen blijken te zijn. De gemeente staat daarnaast voor een aantal grote opgaven, zoals woningbouw, stikstofproblematiek, verduurzaming, circulaire economie e.d. Deze vraagstukken doen de afname van diensten van de OddV door de gemeente stijgen. Dit geldt ook bij de autonome stijging van het aantal vergunningaanvragen die de OddV afhandelt. Mede gelet op de stijgende prijzen, is het in redelijkheid te verwachten dat de bijdrage van Barneveld aan de OddV – ook zonder de invoering van de Omgevingswet – de komende jaren verder zal stijgen.

In januari 2022 zal ons college naar verwachting het Uitvoeringsprogramma van de OddV voor 2022 (UP2022) vaststellen. Dit UP2022 bevat een prognose van de feitelijk af te nemen producten en diensten bij de OddV in 2022. Gelet op de naderende inwerkingtreding van de Omgevingswet en de onduidelijkheid over de financiële gevolgen hiervan, zijn er geen structurele effecten uit het UP2022 in de kaderbrief voor 2023 opgenomen. Een afschrift van ons besluit ten aanzien van het UP2022 zal u overigens ter kennisneming worden toegezonden.

Begrotingen, uitvoeringsprogramma's en kaderbrieven bevatten tenslotte ramingen en prognoses. De werkelijke bijdragen aan de OddV worden uiteindelijk bepaald door de feitelijke productie. Wij blijven samen met de OddV er naar streven om deze uitgaven binnen het budget te houden.

Burgemeester en wethouders van Barneveld,

de secretaris,	de burgemeester,
W. Wieringa	J.J. Luteijn

Bijlagen:
1. Kaderbrief Omgevingsdienst de Vallei 2023;
2. Raadsbesluit.